

KS. MARIAN POKRYWKA

NADZIEJA CHRZEŚCIJAŃSKA A NADZIEJE LUDZKIE

Sprawozdanie z Sympozjum

21 lutego 2002 r. w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim miało miejsce sympozjum Wydziału Teologii pt. „Nadzieja chrześcijańska a nadzieje ludzkie” Organizatorem sympozjum był Instytut Teologii Moralnej. Na wstępie O. dr hab. Andrzej Derdziuk – w zastępstwie przebywającego w sanatorium Ks. prof. dra hab. Janusza Nagórnego – Dyrektora Instytutu Teologii Moralnej – podziękował Radzie Wydziału Teologii na ręce Dziekana Ks. prof. dra hab. Gabriela Witaszka za powierzenie organizacji Pierwszego Sympozjum Wydziałowego Instytutowi Teologii Moralnej. Następnie powitał: J. M. prof. dra hab. Andrzeja Budziszka – Prorektora KUL, J. E. Ks. Bpa dra Antoniego Dydyca – Biskupa Drohiczyńskiego, J. E. Ks. Bpa dra Mieczysława Cisko – Biskupa Pomocniczego Archidiecezji Lubelskiej, wspólnoty seminaryjne z Rektorami, siostry zakonne, studentów oraz wszystkich przybyłych na sympozjum.

Oficjalnego otwarcia symposium dokonał prof. dr hab. Andrzej Budzisz – Prorektor KUL. Na wstępie podziękował Wydziałowi Teologii KUL, a przede wszystkim Instytutowi Teologii Moralnej za organizację symposium. Zwrócił uwagę, że jest to pierwsze z cyklu sympozjów, jakie planuje corocznie organizować Wydział Teologii. Tematyka, która na progu nowego tysiąclecia wydała się szczególnie ważna, nabrała jeszcze większej aktualności po wydarzeniach z 11 września, kiedy wiele nadziei ludzkich legło w gruzach wraz z wieżami Nowego Jorku. Życzył wszystkim uczestnikom symposium, a szczególnie ludziom młodym, aby za Ojcem Świętym – niezłomnym świadkiem nadziei – bez lęku przekraczali ciągle jej próg.

Przewodniczącym sesji przedpołudniowej był O. dr hab. Andrzej Derdziuk. Pierwszy referat zatytułowany *Przesłanie nadziei w perspektywie Synodu Biskupów 2001* wygłosił Bp dr Mieczysław Cisko. Prelegent przypomniał, że hasłem Synodu Biskupów – obradującego w dniach od 30 września do 27 października 2001 r. – było: „Biskup służy Ewangelii Pana naszego Jezusa Chrystusa dla nadziei świata” Bp Cisko odwołał się także do przesłania II Nadzwyczajnego Synodu Biskupów Europy, którego temat brzmiał: „Jezus Chrystus, żyjący w Kościele, źródłem nadziei dla Europy na progu trzeciego tysiąclecia” Na Synodzie Biskupów Europy stwierdzono, że Kościół za szczególnie ważny cel nowej ewangelizacji uważa umacnianie chrześcijańskiej nadziei, wskazując jako jej ostateczny fundament dzieło zbawcze Chrystusa. Mówiąc o nadziei podczas Synodu odwoływano się do sceny wędrówki do Emaus. Chrystus, żyjący w Kościele, pojawia się ciągle w samym sercu naszych lęków, frustracji, rozczarowań, zawodów, aby przez pałanie naszych serc ukazywać nowy horyzont sensu. Następnie zostało omówione przesłanie nadziei z Synodu Biskupów z 2001 r. Prelegent przywołał wiele zjawisk i procesów, które z jednej strony rodzą lęki, a z drugiej – mobilizują do działań jako wyzwania czasu. Bp Cisko podkreślił, że trzeba nieść współczesnemu światu uniwersalne wartości Królestwa Bożego, do których należą: świętość i solidarność, przebaczenie i pojednanie, prawda i wolność, miłość i nadzieja.

Następny referat pt. *Nadzieje Polaków dziś* wygłosił Bp dr Antoni Dydycz. Prelegent odwołał się do Synodu Biskupów z 2001 r., którego był uczestnikiem, zwracając uwagę, jak wielu ludzi podarowuje swój trud i poświęcenie, aby nikomu nie zabrakło nadziei. Następnie przybliżył nauczanie *Katechizmu Kościoła Katolickiego* o nadziei, podkreślając jej ukierunkowanie ku szczęściu wiecznemu. Chrześcijanin winien włączyć się w rytm i bieg czasu zbawczego, aby owocniej korzystać z nadziei i to we wszystkich okolicznościach, jakie wypływają z czasu fizycznego. Przykładem tego – zdaniem Bpa Dydycza – jest życie i działalność Sługi Bożego Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Nadzieja chrześcijańska w perspektywie dwudziestu wieków istnienia Kościoła ma się do czego odwoływać. W kontekście jednoczącej się Europy należy pamiętać o nadziei płynącej z ośmiu błogostawieństw. Jest to także nadzieja dla Polski.

Kolejny referat zatytułowany *Biblijno-teologiczna wizja nadziei* przedstawił Ks. prof. dr hab. Ryszard Rubinkiewicz. Prelegent ukazał najpierw poglądy greckie na temat nadziei, które – jego zdaniem – najbardziej wniknęły w kulturę europejską. Następnie dokonał analizy pojęcia „nadzieja” w tekstach starotestamentalnych, w literaturze międzytestamentalnej oraz w wypowiedziach Nowego Testamentu. W pod-

sumowaniu Ks. Rubinkiewicz zwrócił uwagę na różnicę między „światowym” pojmowaniem nadziei a biblijnym, czyli tym, które wykrystalizowało się w tekstach objawionych tak Starego jak i Nowego Testamentu. Nadzieja „laicka” opiera się na czysto ludzkim wyrachowaniu. Nadzieja, o której mówią teksty biblijne, ma swoje oparcie w Bogu, którego postanowienia są nieodwołalne.

Następnie Ks. dr hab. Sławomir Nowosad przedstawił przygotowany przez Ks. prof. dra hab. Janusza Nagórnego referat pt. *Nadzieja chrześcijańska wobec wyzwań współczesności*. W wystąpieniu ukazana została potrzeba nadziei w dzisiejszym świecie – w obliczu rozczarowań i złudnych nadziei. Po zarysowaniu współczesnego kontekstu nadziei chrześcijańskiej został omówiony jej chrystocentryzm. Fundamentem nadziei jest osoba Chrystusa i Jego dzieło zbawienia. Chrześcijanie mają nie tylko poszukiwać motywów życia i nadziei pośrodku świata, w którym przyszło im żyć, ale powinni być gotowi do dania świadectwa tej chrześcijańskiej nadziei. Świadectwo to ma charakter eklezjalny. Referat został zakończony przedstawieniem problemu zaangażowania chrześcijan w życie doczesne z perspektywy nadziei chrześcijańskiej. Na zakończenie sesji przedpołudniowej miała miejsce dyskusja, nawiązująca do wszystkich wystąpień z tej części sympozjum.

Otwierając sesję popołudniową O. dr hab. Andrzej Derdziuk serdecznie powitał Ks. prof. dra hab. Tadeusza Stycznia – Dyrektora Instytutu Jana Pawła II. W słowach powitania nawiązał do słów Ojca Świętego z osobistego listu zapisanego w Księdze Pamiątkowej *Codzienne pytania Antygony*, wydanej z okazji 70. urodzin Księdza Profesora Tadeusza Stycznia. Dyrektor Instytutu Jana Pawła II wygłosił referat zatytułowany *Papież świadek nadziei*. Prelegent nawiązał do pierwszego pytania Messoriego z jego książki – rozmowy z Papieżem – *Przekroczyć próg nadziei*. Papież podejmuje rozmowę z człowiekiem końca XX i początku XXI wieku. Współczesnemu człowiekowi ciężko żyć bez prawdy o sobie i ciężko mu żyć w prawdzie o sobie. Boi się mroku błędu i lęka się światła prawdy. W tej sytuacji Ojciec Święty ukazuje próg, który należy przekroczyć. Chce też wskazać Tego, z Kim jedynie można i trzeba to zrobić, by móc w ogóle go przekroczyć. Stąd – zdaniem Ks. Stycznia – każda droga Papieża w Watykanie prowadzi przez kaplicę. Jego tam można zawsze zastać.

Następnie miała miejsce dyskusja panelowa, której przewodniczył Ks. prof. dr hab. Ireneusz Mroczkowski. Do dyskusji zostali poproszeni: P. prof. dr hab. Zyta Gilowska – Poseł na Sejm RP, P. Marek Jurek – Poseł Na Sejm RP, P. prof. dr hab. Andrzej Dąbrowski, Ks. prof. dr hab. Jerzy Szymik. Ks. Mroczkowski zwrócił się z pytaniem o ślady nadziei wokół nas, czyli w obszarach, które są bliskie zaproszonym gościom, a także o inspiracje chrześcijańskie.

P. prof. Z. Gilowska skupiła się na obszarze życia gospodarczego. Zdaniem P. Profesor nie ma obecnie powodów do rozpacz, albowiem przyszło nam żyć w czasach, w których życie zależy od nas, od naszej własnej drogi, osobistych starań. Powody do rozpacz są nie tyle zewnętrzne, co raczej tkwią w nas, w naszej pazerności, przeliczaniu wszystkiego na pieniądze, w roszczeniowym stosunku do świata, a to nie może zaspokoić człowieka.

P. Poseł M. Jurek wypowiadał się na temat życia społeczno-politycznego. Prelegent wskazał najpierw na to wszystko, co współcześnie napawa lękiem i trwogą, a co

niesie ze sobą cywilizacja śmierci. Jako znaki nadziei i radości wskazał to, że mamy niepodległe państwo. Możemy więc odpowiedzialnie kształtować swój los i zarządzać bolączkom życia publicznego. Zdaniem Prelegenta alternatywą dla zła współczesnego świata jest państwo praworządne, mające właściwe pojęcie sprawiedliwości i dobra wspólnego.

P prof. A. Dąbrowski zwrócił uwagę na nadzieję i lęki w medycynie. Medycyna daje ludziom nadzieję na ratowanie zdrowia, na wydłużenie życia. Rodzą się jednak pełne niepokoju pytania: Czy zdobyta wiedza będzie służyła w leczeniu chorego człowieka, czy też będzie rodziła pokusę wyprodukowania jakiegoś sztucznego życia? Czy opracowane genetyczne technologie zostaną przez człowieka właściwie wykorzystane? Czy będzie istniała pokusa sterowania ewolucją gatunku, przede wszystkim ze względów finansowych? I czy to okaże się silniejsze od zdrowego rozsądku? Niepokojąca jest opinia np. niektórych rodziców, którzy na zadane pytanie, czy zgodziliby się na manipulacje genetyczne na swoich genach, aby ich dzieci były najlepsze w szkole czy na boisku sportowym, odpowiadają twierdząco, że nie mieliby nic przeciwko temu. Prelegent zaznaczył, że choć zwrócił szczególną uwagę na zagrożenia, to jest świadomy, iż w medycynie jest też dużo nadziei.

Ks. prof. J. Szymik – poproszony o wypowiedź na temat nadziei w kulturze – rozpoczął od zwrócenia uwagi na głęboki związek pomiędzy niewiarą a rozpaczą. Im pozornie mniej jasne są przyczyny rozpacz, tym prawdopodobnie bardziej źródłowy jest związek niewiary z tą rozpaczą. Zdaniem Prelegenta nadzieja jest albo chrystocentryczna albo zanika, bo nie ma z czego ani ku czemu rosnąć. Człowiek ma nadzieję wtedy, kiedy konstruuje ludzką kulturę według chrystokształtnego modelu, to znaczy kiedy godzi się na to, by Bóg się wcielał w jego życie i jego świat. Kultura współczesna współpracuje z chrześcijaństwem w tych sferach, w których przeprowadza destrukcję złudzeń, tzn. oczyszcza pole życia pod tę nadzieję najwłaściwszą. Mądrze zinterpretowana nie służy rozpacz, ale nadziei właściwej, większej i trwalszej niż ten przemijający świat. Ks. Szymik wyznał, że dobrze myśli o polskiej kulturze „wysokiej” Odwołał się do współczesnej polskiej poezji, do tych jej przedstawicieli, którzy wysoko zawiesili poprzeczkę, a to sprzyja budowaniu nadziei.

Po tych wypowiedziach zaproszono do dyskusji wszystkich uczestniczących w sympozjum. Na zakończenie Ks. prof. I. Mroczkowski raz jeszcze podziękował uczestnikom dyskusji panelowej i wszystkim zadającym pytania. Jego zdaniem dobrze się stało, że spotyka się świat nauki, polityki, kultury i teologii, aby wspólnie pochylać się nad nadzieją człowieka XXI wieku. Podsumowania sympozjum dokonał Ks. prof. dr hab. Gabriel Witaszek – Dziekan Wydziału Teologii, który podziękował wszystkim prelegentom i uczestnikom oraz Instytutowi Teologii Moralnej za zorganizowanie sympozjum.